

mende. Børnearbejder i Fabriker og Tjenester maa standses ved Lov, og der maa gives Børnene en Udvikling efter deres naturlige Begavelse. Ethvert Arbejde er hæderligt, naar det er samfundsnyttigt, men Taleren krævede en fælles Almendannelse for hele Folket, saa bred og grundig, at den kunde bære den højeste Bygning. Selvtølgelig var Forældrene ikke saaledes Ejere af deres Børn, at de maatte ødelægge dem i Sult og Nød. Det offentlige maatte træde til, men Taleren mente, at paa vort nuværende Standpunkt fik man ikke Stat og Kommune til at betale Opdragelse og Forplejning for Børnene, som Fruen foreslog, at der fra Kommunens Side skulde betales Forældrene Pengehjælp for hvert Barn, ikke som Fattighjælp, men som en Ret. Taleren ønskede derfor, at vi alle, hver og en, viste i vort Liv, at Fattigdommens Afskaffelse var os en Hjertesag, ved, at Familjer, som havde Hjem og Hygge samt Forstand og Vilje til at hjælpe de Smaa, optog hjemløse Børn i deres Hjem og gav dem en Opdragelse og Udvikling, overensstemmende med deres naturlige Evner. Gjorde vi det, saa var den offentlige Mening vunden, og Stat og Kommune traadte da til som en Selvfølge. Den unge Slægt blev da en bærende Kraft, hvis geniale Evner og stærkere Vilje sikkert fandt nye Erhvervskilder og en bedre Ordning.

Derefter deltog flere i Diskussionen. Hr. Bogtrykker Lazarus mente ikke, at Fattigdommen saaledes helt lod sig afskaffe saadan paa en Gang, især blev det vanskeligt at hjælpe dem, der ikke viste god Vilje til at hjælpe sig selv. Vil vi imidlertid bekæmpe den, maa vi stille Forældrene saaledes, at de kan opdrage deres Børn; de aller fleste Forældre vil jo dog fremfor alt deres Børns Vel. Arbejderen maa have højere Løn for sit Arbejde. Taleren pegede derefter paa det Lundeske System: at give Arbejderne Procentudbytte af Arbejdet, ikke som en Alderdomsforsørgelse, men som en Elterløn netop i den Tid, da de havde Børn at opdrage.\*) Et nyt moralsk Sind vindes ikke paa nogle faa Aar i et Samfund. Der skal mere til.

Hr. cand. phil. Gerson Trier troede ikke, at den bedre Opdragelse løste Fattigdomsspørgsmaalet. Man gav Ungdommen en ganske anden Opdragelse nu end for hundrede Aar siden, og dog var Fattigdommen mange Gange større nu. Det var Civilisationen med dens nye Maskiner, der bragte Fattigdommen ved Ophobning af Kapitalen i Enkeltmands Haand. Dog — noget kunde der gøres i Øjeblikket, det offentlige burde give de Arbejdsløse Arbejde, ikke som en Vanære, men som Ret. Hr. Gerson Trier troede det heldigst, at Forældrene selv opdrog deres Børn.

Fremdeles deltog i Diskussionen Hr. Kand. Jeppesen Bovbjerg, Hr. Skomager Henriksen og flere. Fru Johanne Meyer pointerede yderligere, at da alle Talere havde fremhævet, at Samfundet var uretfærdigt og umenneskeligt ordnet, saa viste det sig jo netop, at det var *Mennesker*, vi trængte til, og faar vi en forstandig og kærlig Slægt, da vil den ogsaa ordne Samfundet saaledes, at Fattigdommen farer bort som en ond Drøm. Frk. F. Trier, som dirigerede Mødet, sluttede

det med en stærk Opfordring til Kvinderne om at faa Mod til ogsaa at træde frem og sige deres Mening netop om disse Sager, som de sikkert havde tænkt lige saa meget over som Mændene.

### Vedvarende Voldgiftstraktater.

Denne vigtige — men af de færreste endnu forstaaede — Sag forhandlede den 21. ds. i Folketinget. Afstemningen kan lignedes med den lunkne om Kvinders Valgret, hvorom dette Blad meddelte i forrige Nr. 44 Medlemmer, henimod Halvdelen af Tinget, var fraværende.

Som Ordfører for de ni Forslagsstillere — *Bajer, Blem, Bluhme, Højmark, N. Jensen (Toustrup), R. Nielsen, Rosager, Trier og Tuten* — begrundede den førstnævnte af disse Forslaget, der i øvrigt havde samme Formaal som et af Hovedpunkterne i Verdensfredsadressen: at imødekomme Amerikas Tilbud om vedvarende Voldgiftstraktater og søge at faa lignende oprettede med europæiske Stater. Han sagde, at den interparlamentariske Konference i Bern havde opfordret til at indbringe slige Forslag i alle Landes Rigsdage. Han betonedede, hvilket praktisk Skridt det var at gaa over fra *tilfældige* til *vedvarende* Traktater. Han fremsatte og gendrev paa Forhaand de for alle i denne Henseende sagkyndige velkendte Indvendinger.

General Thomsen begrundede derefter et Ændringsforslag, hvis Hovedformaal var at faa Ordet „vedvarende“ skudt ud af Forslaget.

Den ny Udenrigsminister, Baron *Reedtz-Thott*, sluttede sig til Thomsen.

Begge disse Modstandere af dette Fremskridt i Fredssagen talte, som om deres Indvendinger ikke allerede var gendrevne, for en stor Del i alt Fald, af Ordføreren.

Denne lignede Thomsens Ændringsforslag med Ole Jeppesens Bøsse i „Lægdsgaarden i Ølsebymagle (af Povl Møller), en Flint, der var saa skeløjet, at den altid traf andet Steds, end hvorpaa den sigtede. Saaledes traf heller ikke Thomsens Ændring Ordet „vedvarende“, som han vilde skyde ud, men Tilbudet fra Amerika, hvilket han meget haanlig havde omtalt. Lige saa haanlig havde han talt om Verdensfredsmøderne.

Til Støtte for Ordføreren optraadte *Rasmus Nielsen*. Han benægtede, at Tingets Fredsvenner stemte for de ni ovennævnte Medlemmers Forslag for at give Ordføreren „Staffage“ i Udlandet (som Thomsen havde sagt). De stemte for det for Sagens egen Skyld.

Da Klokken gik til seks, og Tinget blev tyndere og tyndere af Træthed og Sult, foretoges endelig Afstemningen ved Navneopraab. Thomsens Ændringsforslag forkastedes med 36 imod 20 (Højres Militarister var de mest udholdende). Og derefter vedtoges Hovedforslaget: med 35 imod 20 (J. K. Lauridsen sagde: „stemmer ikke“).

Afstemningslisten vil være et lige saa interessant Aktstykke i Fredssagens Historie som den ovennævnte i Kvindesagens.

Den — saa vel som hele den stenograferede Forhandling — vil findes i Nr. 5 af „Dansk Fredstoenings Medlemsblad“.

Alle, som arbejder for Verdensfreds-

adressen, bør gøre sig bekendt med denne Forhandling. Pressens Referenter har nemlig i Almindelighed kun gengivet *Indvendingerne* imod vedvarende Voldgiftstraktater, som de kendte forud — derimod ikke *Gendrivelsen* af Indvendingerne, som de ikke kendte videre til, derfor ikke straks forstod, og derfor heller ikke har kunnet gengive. —

Imidlertid er Danmarks Folketing dog blevet den første af de rimeligvis mange lovgivende Forsamlinger, som har vedtaget en Beslutning om at imødekomme det amerikanske Voldgiftstilbud. S. T.

### Fabrikarbejderske.

Naar man i tidligere Tid talte om Fabrikpiger, tænkte man sig altid disse som en Klasse Kvinder, der stod udenfor Samfundet.

Enten var det Tjenestepiger, der ved deres Letsindighed var kommen i Ulykke, eller Koner, hvis Mænd var forfaldne og ikke kunde skaffe Erhverv, o. lign., i alle Tilfælde Mennesker, som havde tabt Folks Agtelse. Med vor forandrede Produktionsmaader har imidlertid ogsaa Fabrikspersonalet skiftet Ham, og det er en hel anden Klasse af unge Piger, der nu søger Arbejde paa Fabrikkerne.

Det er en stor Del af den ubemidlede Borgerklasse, der søger Beskæftigelse paa denne Maade.

Man ser de nydeligste unge Piger haade ved Cigararbejder, Papirarbejder, Konvolutfabrikation, Chokolade- og Sukkervarefabrikation, og vi kunde jo nævne Bogbinderi, Blikvarefabrikation, Trykkeri og andet. Det kan nemlig ikke kaldes Haandværk, Heftning hos Bogbindere eller at lægge Chokolade i Papir. Det er Arbejde, som læres paa en meget kort Tid og bliver væsenlig mekanisk. Kort sagt, med Maskinernes stigende Fuldkommenhed, som næsten kan besørge alt, stilles der mindre og mindre Fordringer til Menneskekræfterne, og Kvinderne kan derfor fuldstændig gøre Fyldest. Kvinderne arbejder lettere og ofte smukkere end Mænd.

Selv Syerskerne ved de store Magasiner er egentlig Fabrikarbejdere, i alt Fald vil deres Syning mere og mere blive udført paa forskellige Slags Maskiner.

Et er imidlertid fælles for Fabrikpiger i tidligere Tid og nu, at *Lønnen, der bydes Kvinder, er ikke til at leve af, selv for et Menneske med de mest beskedne Fordringer.*

Ti der ses kun paa Erhvervet fra Fabrikherrens Side som et Bierhverv for Kvinderne. Der forudsættes, at der er en Mand bag ved, som egentlig forsørger dem eller kunde forsørge dem. Maaské ikke saa meget paa Fabriker som Væverier, Klude- og Cigarfabriker, men kommer vi til andre Grene, som f. Eks. Papirarbejder, Bogbinderi, ikke at tale om Syersker, saa gaar Betalingen saa dybt ned, at det knapt giver det tørre Brød.

Men Kvinderne finder sig taalmodigt heri; de er vant til at fornægte sig selv, taale og lide fra smaa, saa det tror de, hører til i deres Tilværelse. Og de unge Piger, som har et Hjem hos Forældre, de søger kun Beskæftigelse som et forbigaende

\*) Om denne Reform i Lønssystemet vil Hr. Lazarus ved Lejlighed gøre Rede i en selvstændig Artikel her i Bladet.